

2026-02-02

§ 14 2025.207 KS

Svar på motion gällande att stärka arbetstagarperspektivet i underlagen till politiska beslut - Marcus Wallin (V)**Ärendebeskrivning**

Marcus Wallin (V) har till kommunfullmäktige den 26 mars 2025 lämnat en motion om stärkt arbetstagarperspektiv i underlag till politiska beslut.

Motionären föreslår följande:

- Att resultat och synpunkter från genomförd facklig samverkan eller förhandling enligt medbestämmandelagen (MBL) ska bifogas i sin helhet som en del av beslutsunderlaget inför politiska beslut som påverkar kommunanställdas arbetsmiljö eller anställningsvillkor.
- Att resultat från genomförda risk- och konsekvensanalyser alltid ska biläggas i sin helhet och redovisas som en del av underlaget inför sådana politiska beslut.

Kommunfullmäktige beslutade den 26 mars 2025, § 76 att lämna motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 8 januari 2026 lämnat följande yttrande:

Syftet med motionen är enligt motionären att säkerställa insyn i hur politiska beslut påverkar kommunens anställdas arbetsmiljö och anställningsvillkor samt att stärka det fackliga inflytandet och transparensen i beslutsprocessen.

Alingsås kommun har en väl etablerad och strukturerad samverkansmodell som regleras genom kollektivavtal. Genom samverkansavtalet hanteras informations- och förhandlingsskyldighet enligt lagen om medbestämmande i arbetslivet (MBL) samt samverkan enligt arbetsmiljölagen (AML). Samverkansprocessen säkerställer att fackliga företrädare, skyddsombud och medarbetare involveras i frågor som rör verksamhet, arbetsmiljö och anställningsvillkor i den omfattning och vid den tidpunkt då tillräckligt underlag finns.

Arbetsdomstolens praxis visar att samverkan och förhandling ska utgöra en naturlig del av ett ärendes beredning. De synpunkter och bedömningar som framkommer i samverkansprocessen beaktas och redovisas i beslutsunderlag när detta är möjligt och ändamålsenligt utifrån ärendets karaktär och mognadsgrad.

Det är viktigt att skilja mellan politiska beslut och arbetsgivarbeslut. Politiska beslut fattas ofta på en övergripande nivå och anger mål eller inriktning. De konkreta åtgärderna samt de detaljerade konsekvenserna för verksamhet, arbetsmiljö och anställningsvillkor blir i många fall först kända i samband med verkställigheten av besluten. Samverkan samt risk- och konsekvensanalyser genomförs därför i regel i ett senare skede, när faktiska förutsättningar är kända.

2026-02-02

Risk- och konsekvensanalyser är centrala verktyg i det systematiska arbetsmiljöarbetet, men deras innehåll och omfattning varierar beroende på ärendets komplexitet och genomförandefas. Ett generellt krav på att alltid bilägga sådana analyser i sin helhet till politiska beslutsunderlag leder till omfattande och i många fall ofullständiga underlag, särskilt när verkställigheten ännu inte är preciserad.

Respektive nämnd har det yttersta arbetsgivaransvaret, inklusive ansvaret enligt arbetsmiljölagen. Inom ramen för detta ansvar har huvuddelen av arbetsgivarrelaterade uppgifter och beslutsmandat delegerats till tjänstemannaorganisationen. I de fall en nämnd fattar beslut i egenskap av arbetsgivare, exempelvis vid antagande av personalpolicydokument, ingår samverkan och eventuella riskbedömningar som en del av tjänstemannaberedningen. Vid de politiska sammanträdena har förvaltningschefen en informationspunkt där dialog kan föras kring samverkansprocess och verkställighet. Vidare så har fackliga företrädare rätt att utse personalföreträdare enligt 7 kap 10 § kommunallagen, som har närvarorätt vid nämnders sammanträde vid de ärenden som rör relationen mellan arbetsgivare och arbetstagare, närvarorätt saknas dock vid revisionens sammanträden, valnämnd och överförmyndarnämnd och kommunstyrelsen.

Om en nämnd avser att fatta beslut i frågor som i realiteten rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare gäller fortsatt samverkansskyldighet enligt lag och praxis, oavsett om ärendet benämns som politiskt.

Mot bakgrund av gällande lagstiftning, etablerade samverkansformer och den praktiska gränsdragningen mellan politiska beslut och arbetsgivarbeslut bedömer kommunledningskontoret att motionens förslag vare sig är förenlig med gällande ordning eller ändamålsenlig. Kommunen arbetar redan strukturerat med samverkan och beaktar arbetsmiljö- och anställningsvillkorsaspekter i beslutsprocessen när detta är möjligt och relevant.

Kommunledningskontoret föreslår därför att motionen avslås i sin helhet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har den 21 januari 2026, § 14 behandlat ärendet.

Beslut

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Motionens första att-sats avslås.
2. Motionens andra att-sats avslås.

2026-02-02

Anteckning

Anton César (S), Anita Hedén Unosson (S), Peter Norlander (S), Pamela Nilsson Ludvigsson (S) och Anders Julin (S) lämnar följande protokollsanteckning:

Vi socialdemokrater delar andemeningen i motionen och ser positivt på ambitionen att stärka arbetstagarperspektivet i politiska beslutsunderlag. Samtidigt har vi synpunkter på hur förslaget förhåller sig till formerna för facklig samverkan inom ramen för den svenska modellen. Den svenska modellen bygger på en tydlig rollfördelning mellan arbetsgivare, arbetstagare och deras organisationer, där inflytande och förhandling i första hand sker mellan parterna och inte genom politisk detaljstyrning. Det är därför viktigt att politiska beslut inte oavsiktligt rubbar denna balans eller ersätter partsdialogen.

Däremot lyfter motionen angelägna frågor om hur underlag från facklig samverkan till politiken generellt kan förbättras. Som exempel kan nämnas att vi socialdemokrater tidigare fått till stånd att samverkansprotokoll från FSG i barn- och ungdomsnämnden inkommer till nämnden som meddelande. Vi blir därför förvånade över att inte samtliga nämnder följer denna praxis.

Detta ämnar vi socialdemokrater belysa i ett kommande politiskt initiativ i kommunstyrelsen, där vi även avser att lyfta vikten av systematiska risk- och konsekvensanalyser inför politiska beslut.

Beslutsunderlag

- §14 KSAU Svar på motion gällande att stärka arbetstagarperspektivet i underlagen till politiska beslut - Marcus Wallin (V)
- Tjänsteskrivelse - Svar på motion om stärkt arbetstagarperspektiv i underlag till politiska beslut - Marcus Wallin (V)
- §76 KF Motion gällande att stärka arbetstagarperspektivet i underlagen till politiska beslut - Marcus Wallin (V)
- Motion gällande att stärka arbetstagarperspektivet i underlagen till politiska beslut - Marcus Wallin (V)